

Paraules Secretari General a l'acte de cessió del quadre:

“EL CARDENAL ADRIÀ D'UTRECHT, BISBE DE TORTOSA, REBENT ALS CAPS DE LA GERMANIA EN EL PALAU DE VILARAGUT”

Tendències democràtiques al segle XIX

El 1872 durant el sexenni democràtic (1868-1875), i exactament en els dos anys de regnat d'Amadeu de Savoia (1871-1873), la germania del segle XVI es veu com un moviment revolucionari precursor d'aquells temps mercè a les obres de Manuel Fernández Herrero i de l'historiador valencià Vicent Boix, amb una visió diferent dels coetanis com Martí de Viciano o Escolano que la veien com una revolta plebea. De fet al 1869 havia hagut un alçament republicà federal, amb una gran inestabilitat política per la guerra de Cuba (1868-1878) i el rebrot Carlí de 1872. Tot i això la societat econòmica d'Amics del País continuava treballant pel benestar dels valencians amb la promoció de la indústria i l'agricultura, (exposicions regionals de 1867 i 1883) així com la cultura però també de les arts (amb col·laboració amb l'Escola de Belles Arts i la Diputació de València) participant en la fira de Juliol, iniciada el 1871 i millorada el 1872. La fira de Juliol de 1873 es va produir després de la proclamació republicana del cantó valencià en juliol i el posterior bombardeig de la ciutat de València i quedà molt deslluïda.

La Gerra de le Germania

La Germania a València i Mallorca s'emmarca dins d'una sèrie de convulsions europees que marquen la primera crisi del sistema feudal, junt a les guerres camperoles a Alemanya (1524), la revolta Irmandinha a Galícia (1467) o les comunitats de Castella que tingueren com a precedent altres moviments populars a França i Anglaterra al segle XIV

Fernández Herrero atribueix l'inici de la germania a que després del compromís de Casp arribaren el Trastàmars i amb ells noves costums, el despotisme i el faust castellà foren poc a poc viciant el

caràcter benèvol de la noblesa valenciana i imposaren al poble nous tributs i vexacions per a satisfer llurs necessitats. És un fet que Joan II premià a molts nobles castellans que col·laboraren en les guerres de Castella amb títols nobiliaris Valencians.

S'ajuntaren als actes d'injustícia dels nobles devers el plebeus, els atacs dels pirates berebers en la costa, per la qual els menestrals agrupats en gremis sol·liciten armar-se davant la inactivitat de l'estament militar. La manifestació d'un brot de pesta provocà la fugida de la ciutat dels regidors quedant la ciutat de València sense govern.

En carta de 25 de novembre de 1519 Carles I autoritzà l'agermanament per oficis després de la qual s'elegí una Jurat de 13 representants dels gremis per al govern de la ciutat.

En passar el rigor de la pesta els cavallers tornaren a la ciutat i en adonar-se'n de les circumstàncies, convocaren una reunió de la noblesa i acordaren una comissió de 8 per a reclamar al rei que prohibira la germania i vinguera a València a celebrar corts i jurar els furs.

El monarca accedí respecte a la germania expedint una ordre per a que els agermanats s'abstingueren d'usar armes, passar revistes i que lliuraren tot l'equip militar a les confraries.

Els menestrals no es resignaren i en febrer de 1520 una comissió de la Germania formada por Joan Llorenç, Guillem Sorolla (teixidor de llana i cap de la Germania), Jeroni Coll (Notari) i Joan Caro (Sucrer i Racional de la ciutat) es desplaçà a Barcelona, on es trobava el Rei Carles vespra de viatjar a Alemanya i li presentaren queixes davant la posició dels nobles que exigien el desmantellament de la Germania. Mentre tant els nobles i el clero sol·licitaren la presència de Carles I amb l'objecte de celebrar corts, aprovar els impostos, jurar els furs i privilegis i rebre el jurament d'aquests. Com el Rei no podia vindre a València, proposà una ambaixada per a celebrar corts per delegació cosa que els nobles rebutjaren i exigiren al sobirà llur presència en persona per a la jura, tal com ho havia fet a Barcelona. Aleshores Carles I envià una ambaixada a València presidida pel Bisbe de Tortosa i home de confiança del rei, el Cardenal Adrià d'Utrech

(després papa com a Adrià VI) amb l'objecte de negociar però malgrat la intercessió del Cardenal, els nobles es negaren, cosa que l'indignà. La notícia arribà al rei durant l'ambaixada dels agermanats qui acceptà la petició dels plebeus i en carta datada a Fraga confirmà tot allò sol·licitat, autoritzant a que s'agermanaren per gremis i continuaren obeint al Jurat dels Tretze, sempre que llurs disposicions no s'oposaren a l'autoritat del governador ni a la justícia del regne.

De tornada a València acudiren directament al palau de Vilaragut on presentaren la carta del Rei al cardenal Adrià i posteriorment acordaren en assemblea una gran revista militar amb totes les forces dels gremis, per al diumenge següent 29 de febrer de 1520. La revista amb huit mil homes i quaranta banderes, amb llurs caps, oficials i pertrets de guerra, s'efectuà presidida pel Cardenal. Encoratjats pel triomf aconseguit foren l'endemà al palau a donar-li les gràcies i besar li la mà per la honra que els havia dispensat. Per tant la segona d'aquests dos visites és la representada en el quadre.

Oposicions a Pensionat en Roma per la Diputació

El 10/01/1872 la Diputació de València convoca una oposició per a Pensionat en Roma amb una dotació de 12000 quinzets a l'any amb una durada de 4 anys, en la què el tercer exercici consistia en pintar un quadre de 2 x 1.5 m en l'espai de tres mesos sobre un assumpte de la Història de València triat a sorteig. El fet històric triat va ser el cardenal Adrià rebent als agermanats, moment de màxima eufòria de la Germania.

El jurat, al que havia dos membres de l'econòmica (Amorós i Enguidanos), devia proposar una terna (23/7/1872) en la què els primers tres agraciats van ser Fenollera, Franco i Benlliure. De entre els quals el tribunal tenia que triar-ne un com a pensionat.

Pel que fa a l'adquisició del quadre per la Societat Econòmica, hem pogut esbrinar que en la sessió de 24 d'abril de 1872 d'una junta de la Societat Econòmica s'acordà que per a la fira de juliol

d'aquell any es celebraria un certamen de pintura, en la que participaren tots els quadres presentats a l'oposició de la Diputació, oferint com premis unes quantitats no menyspreables: dos premis de 6000 quinzens per a temes trets de la història de València, dos de 3000 quinzens per a temes de costums del país, dos de 3000 quinzens per a paisatges i dos de 3000 quinzens sobre marines i que els dits huit quadres passarien a propietat de la corporació i amb ells i els de tots els participants es celebraria una exposició i després adquiriria per compra la propietat d'una de les obres. La moció fou aprovada per 21 vots contra 6. Així mateix es proposà l'oportunitat de celebrar oposicions a una plaça de pensionat en Roma subvencionat per la Diputació Provincial a la que es presentaren Ignasi Pinazo, Lluís Franco, Joan Peiró, Josep Benlliure i Josep Maria Fenollera entre altres. Aquest últim fou el beneficiari del pensionat a Roma. No obstant això, degut a la joventut de Benlliure (17 anys) se li atorgà una pensió de 3000 quinzens per a completar el estudis de secundària.

Consultat l'expedient sobre la fira de juliol de 1872 en l'arxiu digitalitzat de la Sociedad Econòmica, es detalla que els quadres que obtingueren els premis foren el de Franco i el de Benlliure sobre temes històrics que havien quedat en segon i tercer lloc en la terna de l'oposició, els de Borrás i Galmás de costums, els de Gomar i Montesinos de paisatges, la marina de Monleón i el Bodegó de Genovés. Amb el certamen i la exposició es proposà rifar els quadres que es premiaren per a recaptar recursos amb que atendre les moltes despeses que hauria d'ocasionar el concurs. Sense dubte el quadre adquirit en propietat per la Sociedad Econòmica fou el de Josep Benlliure que hui podem admirar al Museu d'Història de València.

València a 4/6/2014

Vicent Cebolla i Rosell
Secretari General RSEAPV